

„Deklaracija o zaštiti rijeka Zapadnog Balkana“ donesena je na Međunarodnoj konferenciji „Pravni i praktični alati za zaštitu rijeka Zapadnog Balkana i njihovih ljudi koju su organizovali Arnika (Češka), Centar za životnu sredinu (Bosna i Hercegovina) i WWF Adria uz finansiranje Evropske unije, Programa za promociju tranzicije Češke Republike, Global Greengrants fonda i Heinrich Böll fondacije.

Učesnici konferencije apeluju na efikasnu ekološku demokratiju i poštivanje nacionalnog, EU i međunarodnog zakonodavstva.

Natura 2000 i Smaragdna mreža zaštićenih područja kao i Arhuska konvencija moraju se poštivati prilikom razmatranja održivog korištenja rijeka. Takođe, zemlje Zapadnog Balkana moraju da usvoje djelotvorno zakonodavstvo u oblasti životne sredine, na primjer o ekološki prihvatljivom protoku, navodi se u Deklaraciji o zaštiti rijeka na Zapadnom Balkanu.

„Podržavamo inicijativu da se kontaktiraju nadležne institucije sa zahtjevom za moratorijum na izgradnju hidroelektrana te da se revidiraju sve usvojene strategije/planovi/programi i drugi strateški dokumenti koji direktno i indirektno utiču na upravljanje našim rijekama. U okviru revizije i ponovljenih postupaka organizovati kvalitetnu stratešku procjenu na životnu sredinu u skladu sa propisima,“ složili su se učesnici konferencije među kojima je i Ana Čolović Lesoska, dobitnica Goldman nagrade za 2019. godinu za odbranu najstarijeg i najvećeg Nacionalnog parka Mavrovo u Severnoj Makedoniji od planiranih hidroelektrana.

„Deklaracija je iskorak u borbi za zaštitu rijeka na Zapadnom Balkanu“, ističe Martin Skalsky, stručnjak za učešće javnosti i predsjedavajući Arnike. „Rijeke i od njih zavisni ekosistemi ugroženi su zbog planova za izgradnju velikog broja hidroelektrana. Sve ove planove trebalo bi preispitati na osnovu detaljnijih informacija i kroz učešće javnosti. Hidroelektrane se predstavljaju kao čista energija, ali izgradnja i rad hidroelektrana uzrokuju trajnu štetu životnoj sredini i lokalnom narodu“, dodaje Skalsky.

Prema riječima Viktora Bjelića, potpredsjednika Centra za životnu sredinu, projekti se moraju razmotriti u skladu sa nacionalnim i EU zakonodavstvom o životnoj sredini, uključujući Okvirnu direktivu o vodama, Direktivu o staništima, Direktivu o pticama i Direktivu o procjeni uticaja na životnu sredinu: „Proširenje postojećih i uspostavljanje novih zaštićenih područja koja uključuju rijeke, širenje i razvijanje efikasne mreže zaštićenih područja sa ekološkim koridorima uz prethodno naučno ocjenjivanje njihovih prirodnih vrijednosti podstaciće održivi razvoj ovih područja, podići svijest i povećati saradnju lokalnih zajednica te približiti zemlje Zapadnog Balkana evropskoj mreži NATURA 2000“, ističe Bjelić.

„Ne moramo prekomjerno da koristimo svoje prirodno nasljeđe radi zarade nekoliko ljudi ili privatnih kompanija. Postoje i druge, povoljnije alternative. Sportske aktivnosti, turizam,

vodosnabdijevanje i tradicionalna upotreba rijeka su primjeri kako da iskoristimo svoje ogromne vodne resurse na način koji bi stvorio više radnih mjesta i stvorio više prihoda za lokalne zajednice “, izjavila je Irma Popović Dujmović iz WWF Adria.

Učesnici iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Češke, Albanije, Crne Gore, Srbije i Sjeverne Makedonije razgovarali su o pravnim i praktičnim alatima za zaštitu rijeka Zapadnog Balkana i njihovih ljudi na konferenciji koja je održana u Sarajevu.

Na konferenciji se često čuju iznenađujuće priče lokalnih ljudi u slučajevima Kruščica, rijeka Doljanka (Bosna i Hercegovina), rijeke Stare Planine (Srbija) ili rijeke Bukovica i Tara (Crna Gora). Slične borbe zadesile su i jednu od najvrijednijih evropskih rijeka, Vjosu u Albaniji.

Planirano je da se preko 300 nepotrebnih brana izgradi na 244 rijeke u Bosni i Hercegovini, a oko 2.700 brana je planirano na širem području Balkana. Na konferenciji, koja se u petak završava radionicama za ekološke aktiviste, predstavice se uspješno okončane kampanje za zaštitu rijeka kao i one koje su još uvijek u toku.

Izvor: czzs.org